

**Copije van sekere breven durch eenighe soldaten omtrent
Loenen op Veluwen opghenamen, und mit den bode bij den
Sergant Maior thot Aernhem, ende volghens an het hoff van
Gelderlandt averghelevert, gheschreven wesende uut
Deventer, in dato den sesten novembris**

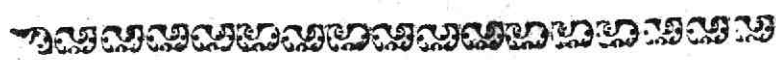
<https://hdl.handle.net/1874/9239>

Copije van sekere Bre-
uen durch eenighe Soldaten omtrent Loe-
 nen op Veluwen opghenamen/ Vnd mit
 den Bode by den Sergant Maior thot
 Arnhem/ ende volghens an het Hoff van Gelderlandt auerghes
 uert/ Gheschreuen wesende wt Deuenter / In dato den seften
 Nouembris. Durch Peter Henricksen, Barmeling van
 Amsterdam/ PRIMARIS Cappellaen tot
 Deuenter / Aen Cypriaen ex alts
 Martens tot Keef.

1587

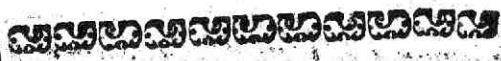
Men 59*

Kn 812 (vgl)

Ghedruckf tho Arnhem / By My Wil-
 lem Jansoen van Campen / Ghesworen
 Boeckdrucker van t. Hoff van Gelderlandt / Int Jaer
 ons Heeren / 1587.

R

Vetsalich Wijn

achtbare gunstige Heer
ende Vrundt Cypriaen Ex alto Martens/
Mijn Schrijvens is anders niet/ dan dat
ick noch Godt heb loff ghesont ben/ waer
na my seer verlanekt om oock van V. L. te

hoeren / Het is v wel bekent dat ick door die hoghe noot ghedwong
ge ben om van Rees te vertrecken/ want ick soude daer blijuende/ off
in grote schulden moeten hebben verlopen/ twelck ick alijt geschou
hebbe/ ofte ick soude my seluer moeten verteren/ ofte van gebreck ver
gaen/ ghemerckt ick ceendeels doer die deuaastatie der Landen/ als an
ders het voorleden Jaer niet ontfangen hebbe/ en was oock onseker
om dit Jaer wat te ontfangen/ hebbe daerom goet gheuonden omme
na Seuenter te trecken/ al waer my die vrye Cost by den Pastoor in
die Weem/ mit noch in die sennentich Goldgulden Jaerlicx ghepre
senteert wordet/ twelck ick mit mijn schrijvens gheaccepteert hebbe/
Ende ben mit des Coninck pagador te Wage mit starck Conuoy doer
hulp ende Recommandatie vande Ghenadighe Vrouw van Anholt/
als ick omtrent 14. daghen by haer Ghenade bequaemheyt om onse
te comen verwacht hadde/ den lesten Augusti voerspoedich sonder
mijn costen/ te Seuenter gecomen/ ende hebbe tot noch toe alle dage
Ghesoden ende Ghebraden op der Tafel gehad/ ende bin hier seer
wel/ dan die veranderinge die quelt my seer/ en ben niet weynich be
droeft in mijn gemoet/ dat ick dus moet sweruen/ en mijn voeten on
der vrecmde Tafelen stecken/ daer ick nu oudt werdende het wel
anders soude begeren/ Dan het belieft Godt also/ ick wil panie
hebben/ en dencken dat ick dit niet en lijde om mijn quade boese sey
ten/ (hoe wel ick my nochtans die sondichste aethe/) mer om tgebe
tuych der Euangelische waerheyt/ ende Leeringe ons Heylige Cato
licke Roomsche Ghelooft/ twelck oock doorsaect is dat V. R. sijn
Kebelle Vaderlant ghelaten heeft/ ghelijck ontelbare meer andere/
*Vt nobis miseris aliquo modo solatiu sit, socium habere in penis. Ghy
moecht vraghen wat mijn Officie hier is / Sum primarius Sacellanus, ha
bens sub me alios duos, concionor festiuis diebus, cum populi applausu (absit
iaclantia) Vt in Festo omnium sanctorum tanta fuerit virorum maxima corona
vt numerus*

De numerus eorum uel ser *Materia* numerum superabit, materiam temporis
vonnodam de Sanctorum inuocatione tractabam, postmodum de purgatorio tractabam, et pro Defunctis orandum, sacrificandum, elemosynas largiendum, scripturis varijs, patrum autoritatibus ac exemplis probabam. Dit is te seggen:
Ick ben der Oeuer Cappellaen / hebbende onder my twe anderen /
Ick predick alle festdaghen / mit grootte begeerte des volck / (sonder roem te sprecken) als op aller Heyligen dach / doe is daer also groeten ghesal van Mans volck ghewest / dat het selff de der Vrouwen gesall wel driemael te bouen ghegaen heeft / Ick tracteerde een bequame materie / nae den tijt / te weten van Anroepinghe der Heylighen. Des anderen daeges van het Vegefuber / Iem hoemen voer die verstorbenen Bidden / Offerhande doen / ende Aelmissen ghenen soltwele ick mit versheyden Schriffuren / Leeringhen der Vaderen / ende Exempelen bewese. **DW** Wat ist: Also het is een Hert / nechtich / Hochedraghent / Houverdich / Siners / Eyghennoeswijlich Volck / soe sullen sy qualick te bekeren sijn / ten sy saecke / datter vanden Prince van Parma een **Desiderius Gestich** / offte een

ander Commissaris / met een Dieffyencker gesondē wort / de Door administratie van Justicie haer een affkeer maect / van haer valsche Opinie / die sy als noch sustineert wele (mijns bedunckens niet ongerade soude duncken) en meer quaets te euteren / dattet mitten eersten mochte geschien / dan wil dat Godt en Hooge Ouerheyt committeren. Ick vermoede dat V. R. W. wel verstaen heeft / dat wy vanden thien den September tot den 24. toe / binnen Seunter / doer pregnante oochschynelicke suspicie in grote vrees sijn ghewest / om door den Gouverneur / ende syn Yrsche Soldaten / als Kuyters den Geusen ouergelevert te werden / Dan Godt heeft ons voor dese tijt daer af ghenadichlick verlost / doer dien dat die Stadholder Verdugo den selffden met syn Yren na Vranckrijck ghesonden heeft / ende Seunter met ander volck verseckert. Hadde Verdugo twe dagen verwocken / om binnen Seunter te comen / het solde al sijn geschiet / want die Vyandt was al niet wijt vander Stadt / tot versheyden plaetzen / so te Peerde als te Voet / om'entelick bescheyt te erijgen om in te trecken / doer die Nozenburger Poozt / daer die Yren in lagen ghestadich / om die Poozte ten bequamen tijt te oepen / dan en conden dat niet na haren appetijt te weghe brenghen / doer dien dat die Waelden die Snoff in die Vlues hebbende / die Poozt mede Sachende Nacht sterckelick van binnen voor die Poozt bewaerden.

Hier is wel veertighendaeghen lang continuele spraecke ghewest / van Vrede. Die Stadholder Verdugo heeft Schrijuen aen vrienten

den wt het Hoff vanden Hertoge van Parma/datter noyt meer ap-
 parentie van Vrede gheueft is als nu/die Burgemeysters van Se-
 uenter hebben schrijuens wt Bruyffel/van haer Gedeputeerden/dat
 Elyzabeth Henric seer soliciteert om die Landen met den Coninck
 te vereenighen/ Hier is Tijdinge dat Lyeester binnen Leyden een
 Predikant/een Burgemeester/ende twee Kopluayden heeft laten aff-
 houwen/die de Ghemeente die Vrede ende Pays dissuadierden/ en
 oproet ghemaeckt hadden onder haer/ die tijdinge comt van ver-
 scheyden orden/ oock wt Hollandt/ Binnen Zwoll is een Burger-
 meyster ghenampt Bloemmendal/die snooiste Schelmsse Gues die
 wesen mach/die welcke die Gemeente ende die Huyfluyden alle dat
 ghe Consoliert/niet wuiffelende die Vrede sal voor Carfmissie toecoe-
 mende syn effect sorteren/sulcx dat een yeder weder vry na syn Va-
 derlands sal trecken/ende elders daert hem belieuen sal/tweck hoe
 wel dus gheaffirmeert wert/bliffick nochtans ongelomich/hoe wel
 datter sonder mijn ghelooff wel geschien mach/ hebbe mijns bedun-
 gens veel motiuen die my in mijn ongheloof van dien verstercken.
 Godt geue dat mijn motiuen vals gheuonden moeten werden/daer
 ick grootelick mit meer andere na verlange/ Dat kenne Godt/die
 V R. W. mit ons allen wil verlenen voetspoedighe ghesontheyt/mit
 Patientie/ende een salige onbreecfelicke Vrede Amen/Amen/Ame.
 Bliffte ghesont/metter haest wt Seuenter/den 6. Nouember. Anno
 1587.

V. R. VV.

Dienaer

Harmeling.

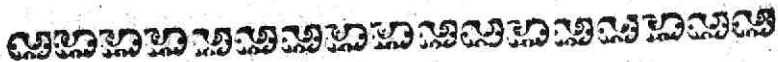
Post date.

S Ege doch H. Adriaen dat hier niet vaccers/ daer hy doer
 gheholpen can werden/ hier gaen veel Pastoren / die oock
 geeerne dienst hadden/dan sullen van noot noch desen Win-
 ter moeten gach bidden/ ende niet alleen sy / dan oock veel
 vande Viccarjen van Seuenter/die van haer Corpus niet en crigē
 ende des wecx maer x. stuers in presentie / Dat is al/daer sy met
 Maecht ende Kinderen op moeten leuen.

Extracten wt Seeckere

andere Missieue/by den voorſ. Harmelinc

In dato den negenentwintichſten Octobris/an Cornelis Brouwer/
Der Rechten Licentiaet/woenende tot Calcker/
Int Lande van Cleeff/ ghes
schreuen.

Et vinde hier een inhumaen /
Stuers/ Boueerdich / ende eygghen goetdunckent Ker-
kerſche Ghemeent / Daer een Vucl/ off een Diefhen-
ter meer profijts soude doen/ omme haer te educieren /
tot het Carolijcke Ghelooft/ als alle Predicanten/ die oock son den con-
nen Callen / als Brugman / Offie spreecten mit Engheleſche Ton-
ghen. Gods wil ons voort bewaeren / dan my dunckt dat Deu-
ter ſin plaghen noch niet al en heeft/ Ik moeghelick dat V. L.
Mareij Jans in eenighe ſaecten behulpelick cont wesen / wilt haer
dat niet af slaen/ om mijnent wil / want sy is my niet min ghetrou-
ghewest off mijn Suſter hadde ghewest/ twelck ick met danckbaer-
heyde haer/ als oock V. R. W. tot allen tijde sal bereydt wesen te ver-
ſchuldighen Ik ſaecte dat V. L. een Coeckmaecht van doen hebt /
Ick wil v daer wel anraeden/ want sy is getrou totter doot So niet z-
so mich sy panentie hebben/ ter tijt toe / Dattet Godt voecht/ dat wy
Aenhem veroeneren/ ende also den Siroom vry hebben/ om vry te
Deuenter te moeghen comen. Groet alle die Vrienden/ Inſonder
V. L. Vader/ Broeder/ Dochter/ Suſter Swager/ ende Nicht Aecht
Claes/ ende Myſter Jacob Buycck. Mitte haest wt Deuenter /
den 23. October. A N N O. 1 5 8 7.

V. R. W.

Dienaer/

Harmeling

5

Extract wt noch eyne andere Missive/ oock by den voors. Har- melingh in dato den darden Nouember / Gheschreuen an Schip- per Floris Pieterssen/ Woenende aen die Nieuwe syde/ achter die Goudmarct. Tot Amsterdam.

W En sendt / eyghen Heert / is Goldt
weert/ welck ick die waerheyt beuinde tewesen/ al hoe wel
ick by die Pastoor/ die een seer stil/ goet man is/ die vrye cost
hebbe/ ende vier hebbe/ ende oock Bewassche werde/ ende Huysves-
tinge hebbe/ maer ick moet mijn eyghen Beerffen bernen/ Ick heb
oock weynich ouer ihe decken / te weten een Deecken / soo dat ick niet
weet/ hoe ick doer den Winter sal comen/ Iet is mijn lieffte Sus-
ter wel bekent/ hoe eoude van naturen dat ick ben / Ick hebbe die
voorleden Winters te Kees / mijn twee Deeckens/ mit die Spansche
Deecken/ Mijn Tabbert/ vierdick/ met noch etlike Cussens ouer ges-
hadt/ ende ben noch dicwils met coude Voeten opghestaen / hoe wel
ick Warm iho Bedde ghinet/ Ende een warme Duyffsteen aen mijn
Doen hadde/ Ick hoop Godt sal my nu na mijn Clederen vriesen
laten/ gheleij by mennich Mensche doet vriesen / Anders sal ick van
coude Steruen/ offte een grote siecke vergaderen. Ick hebbe onse
lieue oude Vaeder binnen drie weecken Brieuen ghesonden/ by die
Brieff/ die ick V.L. gesonden hebbe/ waer inne ick hem vertroost heb
mit die hoop/ van haest verlost te werden/ vant Duyuelse Babo-
lonische Juck der Guesen/ want men roept hier niet anders dan vre-
de. Groet onse lieue Vader/ Broeder/ Claefken met haer Suster/
Onsen Henrick Neeff/ met syn Huysvrow/ Anna Pieters met haer
Suster/ die Susters van Neester Willem Binmissen/ Ockgen Claes/
Ludw Willems/ Aeff Willems/ met haer Susters/ Wayn Jans/ en
andere Biechdochters/ ende goede kennisse.

